

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1301

Vragen van de leden **Voordewind** (ChristenUnie), **Karabulut** (SP), **Ploumen** (PvdA), **Van Raan** (PvdD), **Van Ojik** (GroenLinks), **Van Helvert** (CDA) en **Van der Staaij** (SGP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de mensenrechtensituatie in West-Papua*. (ingezonden 24 november 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken), Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 12 januari 2021).

Vraag 1

Kunt u een overzicht geven van Nederlandse wapenleveranties aan Indonesië over de afgelopen vijf jaar, uitgesplitst naar product en hoeveelheid? Deelt u de mening dat er geen wapens, munitie of materieel aan Indonesië geleverd zouden mogen worden die op een of andere manier ingezet zouden kunnen worden bij de onderdrukking van de bevolking van West-Papua? Hoe vergewist u zich ervan dat dit ook niet gebeurt?

Antwoord 1

Product	Prijs	Datum
Deel voor F-16 gevechtsvliegtuig	45.768	04-11-2015
Communicatiesystemen	1.973.000	24-12-2015
Delen en gereedschappen voor radar- en C3 systemen	500.000	12-01-2016
Delen voor radar- en C3-systemen	1.500.000	15-01-2016
Delen voor gevechtsvliegtuigen	120.000	25-02-2016
Programmatuur voor radar- en C3-systemen	10.000	16-03-2016
Delen voor radar- en C3-systemen	1.448.391	20-05-2016
Banden voor een militaire transporthelikopter	4.275	30-06-2016
Deel voor radar- en C3-systeem	17.000	01-07-2016
Delen van fregatten	50.000.000	02-08-2016
Reservedelen voor marineschepen	22.500.000	22-08-2016
Nachtzichtkijkers	7.500	25-08-2016
Delen voor C-130 transportvliegtuigen	17.000	25-10-2016
Delen voor rondzoekradarsystemen	1.511.515	08-12-2016
Delen voor rondzoekradarsystemen	40.000	08-12-2016
Banden voor Super Puma helikopters	18.355	23-12-2016
Radar en C3 systemen met toebehoren	196.425.000	27-12-2016
Delen voor radar- en C3-systemen	2.000.000	17-01-2017
Delen voor radar- en C3-systemen	2.000.000	18-01-2017
Thermische camera's	358.560	24-01-2017
Delen voor Alligator amfibievoertuigen	150.000	22-03-2017

Product	Prijs	Datum
Delen voor Alligator amfibievoertuigen	45.750	06-04-2017
Technologie en programmatuur voor radarsystemen	100	12-04-2017
Delen voor F-16 gevechtsvliegtuigen	28.000	04-05-2017
Delen voor Alligator amfibievoertuigen	48.000	04-05-2017
Decompressiekamer	415.035	07-06-2017
Diverse delen voor marine schepen	22.500.000	13-07-2017
Delen voor communicatiesystemen	25.000	01-09-2017
Decompressiekamer	464.935	08-09-2017
Delen voor vliegsimulatiesystemen	45.810	19-10-2017
Delen voor radar en C3 systemen	196.419.100	20-10-2017
Delen voor marineschepen	1.000.000	08-11-2017
Training voor gebruik decompressiekamer	19.860	23-11-2017
Delen voor radar- en C3-systemen	1.703.483	22-01-2018
Delen voor radar- en C3-systemen	1.905.000	22-01-2018
Delen voor F-16 gevechtsvliegtuigen	22.000	30-03-2018
Technologie en software voor radarsystemen	100	01-05-2018
Bevoorradingssysteem	2.275.000	13-07-2018
Diverse delen voor marine schepen	1.6560.270	24-07-2018
Communicatiesystemen	25.000	20-08-2018
Brandstofvulinstallatie voor op zee	45.000	21-08-2018
Delen voor fregatten	100.000	26-10-2018
Technologie voor scheepsonwikkelingen	83.500	08-11-2018
Delen voor vaartuigen	194.948.272	07-12-2018
Delen voor radar- en C3-systemen	1.558.483	14-02-2019
Delen voor radar- en C3-systemen	1.748.000	14-02-2019
Programmatuur voor een geweervuurlokalisatiesysteem	100.000	27-02-2019
Akoestische sensoren	200.000	27-02-2019
Warmtebeeldcamera's	735.185	11-04-2019
Warmtebeeldcamera's	737.185	12-04-2019
Deel voor F-16 gevechtsvliegtuigen	114.900	26-04-2019
Deel voor een Hawk simulatiesysteem	44.300	29-05-2019
Delen voor fregatten	2.630.840	21-08-2019
Bevoorradingssysteem incl. technologie en toebehoren.	2.275.000	02-09-2019
Vliegtuigbanden voor Puma helikopters	8.565	11-11-2019
Technologie voor radar- en C3-systemen	250.000	18-11-2019
Delen voor fregatten	12.8056.792	31-12-2019
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1.558.483	07-02-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1.558.483	07-02-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1.458.000	21-02-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1.458.000	21-04-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1.558.483	01-05-2020
Technologie voor scheepsonwikkeling	4.500.000	28-05-2020
Radar en C3-systemen en technologie	34.200.000	02-06-2020
Delen en technologie voor simulatiesystemen	7.701	16-06-2020
Delen voor F-16 gevechtsvliegtuigen	177.884	02-09-2020

Alle vergunningaanvragen voor uitvoer van militaire goederen worden *case-by-case* op basis van de aard van de goederen en het eindgebruik getoetst aan de acht criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake Wapenexport. Dit geldt ook voor de aanvragen voor uitvoer naar Indonesië. Daarbij wordt de situatie in Papua en West-Papua (hierna: Papua) meegewogen, onder meer ten aanzien van criterium 2 (eerbiediging van mensenrechten en naleving van het internationaal humanitair recht) en criterium 3 (interne conflicten).

Exportcontrole beoogt te voorkomen dat goederen/technologie op ongewenste wijze worden ingezet. Als er een risico bestaat dat het materieel onrechtmatig gebruikt wordt tegen de eigen bevolking, bijvoorbeeld in de situatie van Papua, dan zal er geen vergunning worden verleend. De zeer zorgvuldige risico-inschatting wordt voorafgaand aan de uitvoer gemaakt. Nederland kan goederen/technologie, nadat deze uitgevoerd zijn en van eigendom veranderd, niet blijven monitoren. We hebben niet de rechtsmacht in landen om dat te doen, noch de capaciteit om eenmaal uitgevoerde goederen te blijven volgen. Ook wanneer er zorgen zijn over mensenrechten of een intern conflict in het ontvangende land, kan het voorkomen dat vergunningaanvragen naar dat land positief worden beoordeeld. In die

gevallen blijkt dan uit de toetsing dat de goederen in kwestie niet, of niet op negatieve wijze, van invloed zijn op die mensenrechtensituatie en/of het interne conflict.

Vraag 2

Is de externe financiering van het Community Policing Programme inmiddels uitgefaseerd? Bent u van mening dat dit programma nu succesvol voortgezet wordt door politie en gemeenschappen zelf? Waar blijkt dit volgens u uit? Zijn er door Nederland getrainde politiemensen betrokken geweest bij geweld tegen de lokale bevolking? Hoe treedt de politie op in het conflict tussen de Papua-bevolking en de Indonesische overheid?

Antwoord 2

De Nederlandse bijdrage aan het Community Policing Programme liep tot juli 2019. Gemeenschappen in Papua en de Molukken zetten het programma nu met eigen middelen voort. Een belangrijke indicatie hiervoor is bijvoorbeeld dat op het eind van de Nederlandse ondersteuning reeds 78% van de financiering door lokale overheid, politie en andere lokale financiering geschiedde. Ook is de door het project ontwikkelde en uitgerolde aanpak voor community policing in 80 andere gemeenschappen succesvol gerepliceerd (naast 22 gemeenschappen waarin de fora opgezet werden als onderdeel van het door Nederland gesteunde project met IOM).

De community policing officers die met het programma ondersteund zijn, zijn ongewapende wijkagenten die in de gemeenschap aanwezig zijn. Deze agenten spelen een rol bij bemiddeling van lokale conflicten die burgers onderling hebben en bij lokale veiligheidskwesties, niet bij ordehandhaving. De Community Policing Forums (CPF's) hebben in de afgelopen jaren o.m. een rol gespeeld in het adresseren van zaken van lokale veiligheid, huiselijk geweld, en landconflicten.

Vraag 3

Bent u geïnformeerd over de *Papua People's Petition* (PRP) tegen de verlenging van de *Special Autonomy*, die gesteund wordt door 90 maatschappelijke organisaties? Zo niet, bent u bereid dit na te vragen bij de Indonesische autoriteiten? Deelt u de bezwaren en zorgen van deze organisaties tegen deze *Special Autonomy*?

Antwoord 3

Ik ben bekend met de petitie waarin diverse organisaties zich uitspreken tegen de verlenging van de speciale autonomie in Papua. De Nederlandse regering dringt bij de Indonesische autoriteiten aan op een constructieve dialoog met de bevolking in Papua, ook over de toekomst van de speciale autonomie status voor de beide provincies.

Vraag 4

Heeft de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN West-Papua al bezocht? Bent u bereid om bij de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN na te vragen of zij uitgenodigd is om het gebied te bezoeken? Bent u bereid bij de Indonesische autoriteiten en in de VN-Mensenrechtenraad aan te dringen op een bezoek van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN heeft Papua nog niet bezocht, mede omdat een bezoek door de coronacrisis tijdelijk vrijwel onmogelijk is geworden. Wel heeft zij een staande uitnodiging voor een bezoek aan Indonesië. De Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de VN heeft hierover op 3 december jl. met het kabinet van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten gesproken. Hierbij heeft Nederland aangegeven dat zij een bezoek door de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten aan Papua belangrijk acht. Nederland zal ook bij de eerstvolgende gelegenheid nogmaals bij de Indonesische autoriteiten aangeven dat het belangrijk is dat een dergelijk bezoek zo spoedig mogelijk plaatsvindt.

Vraag 5, 6 en 7

Hebben journalisten inmiddels vrij toegang tot West-Papua? Zo nee, bent u bereid bij de Indonesische autoriteiten na te vragen waarom die toegang niet vrij is en er bovendien op aan te dringen dat journalisten wel toegang krijgen tot het gebied?

Bent u bereid de moord op de christelijke voorganger Yeremia Zanambani bilateraal en ook in de VN-Mensenrechtenraad aan te kaarten? Zo nee, waarom niet?

Kunt u de huidige mensenrechtensituatie van de bevolking van Papua beschrijven? Kunt u een overzicht geven van de door maatschappelijke organisaties en media gedocumenteerde mensenrechtenschendingen in West-Papua?

Antwoord 5, 6 en 7

De mensenrechtensituatie in Papua kent diverse zorgpunten, waaronder geweldsincidenten tegen burgers, maar ook de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging en de positie van mensenrechtenverdedigers en (lokale) journalisten. Het ministerie en de Nederlandse ambassade in Jakarta hebben regelmatig contact met maatschappelijke organisaties die deze situatie monitoren. Desondanks beschik ik niet over een totaaloverzicht van de door maatschappelijke organisaties en media gedocumenteerde mensenrechtenschendingen in West-Papua.

De situatie in Papua, inclusief de mensenrechten, is een vast onderdeel van de bilaterale dialoog tussen Nederland en Indonesië. Zo heb ik de mensenrechtensituatie in de twee provincies bij de Indonesische coördinerende Minister van Politieke, Juridische en Veiligheidszaken aangekaart tijdens het staatsbezoek in maart jl. Bij deze gelegenheid heb ik ook het belang van vrije toegang voor journalisten benadrukt. Het is voor journalisten nog steeds moeilijk om naar Papua te reizen. Ook op hoogambtelijk niveau wordt de zorg over de mensenrechtensituatie in Papua regelmatig aan de Indonesische autoriteiten overgebracht. De moord op Yeremia Zanambani is besproken tijdens recent hoogambtelijk overleg met Indonesië in november jl. Nederland zal tijdens de Universal Periodic Review (UPR) van Indonesië in 2021 aandacht vragen voor een goede afsluiting van het onderzoek naar de daders van deze moord.

Vraag 8 en 9

Kunt u een overzicht geven van de door maatschappelijke organisaties en media gedocumenteerde schade aan milieu, leefomgeving en klimaat die door internationale mijnbouwbedrijven, de olie- en gasindustrie en door boskap aangericht wordt in West-Papua? En kunt u aangeven of en op welke manier Nederlandse bedrijven betrokken zijn bij deze activiteiten? Zo niet, bent u bereid hierover opheldering te vragen bij de Indonesische autoriteiten en deze aan te spreken op deze schade?

Hoe kan Nederland er volgens u aan bijdragen dat Indonesië mensenrechten, milieu en leefomgeving van de bevolking van West-Papua meer respecteert?

Antwoord 8 en 9

Nederland volgt de situatie op het gebied van mensenrechten en het bedrijfsleven en milieu in Papua, en breder in Indonesië nauwgezet. Ik beschik echter niet over een totaaloverzicht van alle gedocumenteerde schade aan milieu, leefomgeving en klimaat in Papua.

Ambassades hebben, zoals omschreven in de IMVO-richtlijnen voor het Nederlandse postennet, vijf kerntaken op IMVO gebied: expertise opbouwen, bewustwording creëren, bedrijfsleven ondersteunen, nagaan of verlenen van steun aan bedrijven gepast is, en agendering van IMVO bij lokale overheden. De ambassade in Jakarta spreekt zodoende regelmatig met Nederlandse bedrijven over het belang van IMVO. Voor zover mij bekend zijn er geen Nederlandse bedrijven betrokken bij de door u genoemde activiteiten. Van Nederlandse bedrijven verwacht het kabinet dat zij zorgvuldigheid toepassen in lijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Het is de verantwoordelijkheid van bedrijven zelf om eventuele negatieve impact op mens en milieu te voorkomen en aan te pakken.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (en impact op het milieu als belangrijk onderdeel daarvan) is onderdeel van de dialoog die Nederland met

de Indonesische autoriteiten heeft over mensenrechten en duurzaamheid. Zo heeft Minister Kaag begin december met haar Indonesische collega Luhut Binsar Pandjaitan gesproken over de nieuwe Omnibuswet, die heeft geleid tot zorgen onder ngo's en buitenlandse investeerders. Tijdens het gesprek heeft zij de zorgen op het gebied van milieu en arbeidswetgeving gedeeld en aangedrongen op een dialoog met het maatschappelijk middenveld. Daarnaast ondersteunt Nederland in Indonesië versterking van het maatschappelijk middenveld, waaronder ook op het gebied van bedrijfsleven en mensenrechten, duurzaamheid en milieu.